

Nr 36

Utbildningsutskottets betänkande med anledning av motioner angående utbyggnad av den eftergymnasiala utbildningen m. m.

Motionerna

1974:68 av herr Brännström m. fl. (s) vari hemställs

1. att riksdagen hemställer hos Kungl. Maj:t att efter vederbörlig beredning ofördröjligen framlägga förslag om genomförande av planerna på avslutande civilingenjörsutbildning i Skellefteå, i första hand inom de teknikområden som i motionen nämnts och som föreligger utredda hos organisationskommittén för högre teknisk utbildning och forskning i övre Norrland (NoTH),

2. att riksdagen i sammanhanget uttalar att den högre tekniska utbildningen i Skellefteå skall organiseras så att den blir kvalitativt likvärdig med motsvarande utbildning på andra håll i landet och att för uppnående av denna målsättning erforderliga forsknings- och utvecklingsresurser anvisas,

1974:117 av herr Ångström (fp) vari hemställs att det fortsatta utredningsarbetet beträffande utvidgad kapacitet för GIH-utbildningen i landet inriktas på Skellefteå som lokaliseringsort,

1974:118 av herr Ångström (fp) vari hemställs

1. att riksdagen fattar beslut om lokaliseringen av en institution för högre teknisk utbildning och forskning i finmekanik till Skellefteå,

2. att denna institution ges nödiga forskningsresurser med förslagsvis fyra à fem professorer,

3. att organisationskommittén för högre teknisk utbildning och forskning i övre Norrland (NoTH) får i uppdrag att framlägga förslag för en tvåårig högskoleutbildning inom området träets mekaniska teknologi inklusive träkemi och polymerteknologi i Skellefteå,

4. att en yrkesteknisk högskoleenhet lokaliseras till Skellefteå,

1974:295 av herr Elmstedt m. fl. (c, s, m, fp) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad i motionen anförts om yrkesteknisk högskoleutbildning i Karlskrona,

1974:468 av herr Nygren m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna önskvärheten av en målmedveten satsning för att utveckla det norrländska universitetet i Umeå till ett lärosäte med en kapacitet som är mera jämförbar med de övriga universitetens än för närvarande,

1974:765 av herr Romanus m. fl. (fp, c, m) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att universitetskanslersämbetet ges i

uppdrag att utarbeta en studieordning som gör det möjligt för sjukgymnaster att vidareutbilda sig till läkare och därvid tillgodoräkna sig viss utbildning och yrkeserfarenhet och på så sätt förkorta tiden för läkarutbildningen,

1974:1039 av herr Gustafsson i Byske (c) vari hemställs att riksdagen

1. i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att förslag om genomförande av planerna på avslutande civilingenjörsutbildning i Skellefteå ofördröjligen föreläggs riksdagen,

2. i sammanhang härmed uttalar att den högre tekniska utbildningen i Skellefteå skall organiseras så att den blir kvalitativt likvärdig med motsvarande utbildning på andra håll i landet och att för ernående av denna målsättning erforderliga forsknings- och utvecklingsresurser anvisas,

1974:1365 av herr Danell (m) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning i syfte att öka utbudet av praktisk och teoretisk utbildning på Gotland,

1974:1385 av herrar Lidgard (m) och Wennerfors (m) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning om åtgärder för en bättre anpassning av den postgyrnasiala utbildningen till servicesamhällets olika krav, varvid behovet av en statlig kommunikationshögskola särskilt beaktas,

1974:1390 av herrar Nilsson i Agnäs (m) och Winberg (m) vari hemställs att riksdagen

1. hemställer till Kungl. Maj:t att efter vederbörlig beredning förslag ofördröjligen framläggs om genomförande av planerna på avslutande civilingenjörsutbildning i Skellefteå, i första hand inom de teknikområden som i motionen nämnts och som föreligger utredda hos organisationskommittén för högre teknisk utbildning och forskning i övre Norrland (NoTH),

2. hos Kungl. Maj:t begär att den högre tekniska utbildningen i Skellefteå skall organiseras så att den blir kvalitativt likvärdig med motsvarande utbildning på andra håll i landet och att för uppnående av denna målsättning erforderliga forsknings- och utvecklingsresurser anvisas,

1974:1401 av herr Strindberg m. fl. (m, s, c, fp, vpk) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t som sin mening ger till känna att högskolan i Linköping fr. o. m. den 1 juli 1974 får benämningen universitetet i Linköping samt att i samband därmed den tekniska fakulteten får benämningen tekniska högskolan i Linköping,

1974:1409 av herrar Ångström (fp) och Nilsson i Tvärälund (c) vari hemställs att riksdagen beslutar att förlägga den nya utbildningen av hälsovårdsinspektörer till Umeå i enlighet med tidigare uttalade målsättningar för den regionalpolitiska verksamheten.

Utskottet

Under den allmänna motionstiden väcktes ett antal motioner som alla gällde eftergymnasial utbildning och som hade samband med de förslag som lagts fram av 1968 års utbildningsutredning (U 68). Eftersom utskottet under hösten 1974 väntade en proposition med anledning av U 68:s förslag hemställde utskottet att riksdagen till höstsessionen med innevarande års riksdag skulle uppskjuta behandlingen av ifrågavarande ärenden. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan (UbU 1974:22).

Utskottet har erfarit att Kungl. Maj:t numera avser lägga fram förslag beträffande den eftergymnasiala utbildningen först under 1975 års riksmöte. En konsekvens härav är att det underlag för bedömningen av motionsyrkandena, som utskottet räknat med och anser som väsentligt för en adekvat behandling, ej blir tillgängligt under innevarande höstsession. Oavsett tidigare uttalanden anser utskottet det inte lämpligt eller möjligt att nu ur det större sammanhanget bryta ut för behandling ett enskilt lokaliseringsförslag eller förslag om ny utbildningsväg. Utskottet har sålunda funnit sig böra förorda en samlad bedömning av ifrågavarande utbildningsfrågor under 1975 års riksmöte och föreslår därför – utan att ha sakbehandlat motionerna och därmed utan att i realiteten ha tagit ställning för eller mot de olika yrkandena – att riksdagen inte bifaller yrkandena i de ifrågavarande motionerna.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna 1974:117, 1974:118 yrkandena 3 och 4, 1974:295, 1974:468, 1974:765, 1974:1365, 1974:1385, 1974:1401 och 1974:1409,
2. att riksdagen avslår motionerna 1974:68, 1974:118 yrkandena 1 och 2, 1974:1039 och 1974:1390.

Stockholm den 21 november 1974

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Alemyr (s), Larsson i Staffanstorp (c), Jönsson i Arlöf (s), Nordstrandh (m), Gustafsson i Barkarby (s), fröken Hörlén (fp), fru Gradin (s), herr Johansson i Skärstad (c), fru Dahl (s), fru Sundberg (m), herr Sundgren (s), fru Lantz (vpk), herrar Fiskesjö (c), Hagberg i Örebro (s) och fru Ekelund (c).

Reservation

av fröken Hörnlén (fp) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "ifrågavarande motionerna" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill beträffande motionerna 1974:117, 1974:118 yrkandena 3 och 4, 1974:295, 1974:468, 1974:765, 1974:1365, 1974:1385, 1974:1401 och 1974:1409 anföra följande. Enligt vad utskottet erfarit avser Kungl. Maj:t numera lägga fram förslag beträffande den eftergymnasiala utbildningen först under 1975 års riksmöte. En konsekvens härav är att det underlag för bedömningen av motionsyrkandena, som utskottet räknat med och anser som väsentligt för en adekvat behandling, ej blir tillgängligt under innevarande höstsession. Utskottet föreslår därför - utan att ha sakbehandlat motionerna och därmed utan att i realiteten ha tagit ställning för eller mot de olika yrkandena - att riksdagen inte bifaller de nämnda motionsyrkandena.

När det gäller motionerna 1974:68, 1974:118 yrkandena 1 och 2, 1974:1039 och 1974:1390 vill utskottet anföra följande.

År 1970 (prop. 1970:88, SU 1970:133, rskr 296) fattade riksdagen beslut om en utbyggnad av högre teknisk forskning och utbildning i övre Norrland. I propositionen uttalade departementschefen att utbyggnaden borde koncentreras till ett fåtal orter. Dessa orter borde vara Luleå samt, i samverkan med varandra, Skellefteå och Umeå. Beträffande Skellefteå anförde departementschefen: "För förläggning av högre teknisk utbildning till Skellefteå talar samma allmänna skäl som jag tidigare redovisat beträffande Luleå. I fråga om motiven och förutsättningarna för att förlägga högre teknisk utbildning till Skellefteå bör, såsom både Norrlandsberedningen och remissinstanserna framhållit, beaktas den livskraftiga och differentierade industri som finns i regionen. Industripolitiska skäl talar sålunda starkt för att högre teknisk utbildning förläggs till Skellefteå. Utbildningen bör få en sådan inriktning att den bidrar till den industriella utvecklingen i regionen. Planeringen för utbildningen bör liksom i Luleå samordnas med planeringen av andra resurser för teknisk utveckling och forskning."

Statsutskottet uttalade i sitt utlåtande över propositionen följande i ärendet: "Utskottet vill för sin del på det föreliggande materialet göra den bedömningen att Skellefteå/Umeå bör komma i fråga vid en fortsatt utbyggnad av den högre tekniska utbildningen i övre Norrland. Utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t efter ytterligare utredning av den i propositionen förutskickade organisationskommittén återkommer till riksdagen med närmare förslag." Vad utskottet anför om utbyggnaden av den högre tekniska utbildningen i Skellefteå/Umeå beslöt riksdagen ge Kungl. Maj:t till känna.

I direktiven till organisationskommittén för högre teknisk utbildning och forskning i övre Norrland föreskrev Kungl. Maj:t att kommittén vid

fullgörandet av sitt uppdrag skulle beakta vad riksdagen anfört. I en inom utbildningsdepartementet upprättad promemoria anfördes om kommitténs arbete vidare: "Utbildningen i Skellefteå, som bör omfatta den senare delen av en civilingenjörsutbildning, avses få en inriktning som bidrar till att utveckla industrin i regionen. Den inledande delen av utbildningen bör äga rum inom en utbildningsorganisation på annan ort. Förutsättningarna för samverkan mellan Skellefteå och Umeå i detta avseende bör särskilt undersökas. Den högre tekniska utbildningen i Skellefteå bedöms kunna replera på bland annat planerade forsknings- och utvecklingsresurser i staden."

Till årets riksdag har väckts en rad motioner rörande högre teknisk utbildning och forskning i Skellefteå. Med anledning av dem vill utskottet för sin del understryka vikten av att särskilda utbildnings- och forskningsresurser inom en nära framtid etableras i Skellefteå som ett led i utbyggnaden av den högre tekniska utbildningen och forskningen i övre Norrland. Som departementschefen framhöll i propositionen 1970:88 finns i regionen en livskraftig och differentierad industri, och en satsning på högre teknisk utbildning och forskning skulle otvivelaktigt bidra till den industriella utvecklingen i regionen. Av vikt i sammanhanget är också att riksdagen på förslag av inrikesutskottet år 1972 beslöt, att Skellefteå i regionalpolitiskt hänseende skall betecknas som s. k. primärt centrum.

I vad gäller inriktningen och formerna för en högre teknisk utbildning förlagd till Skellefteå förordade departementschefen i propositionen 1970:88 att denna borde omfatta det senare skedet av en civilingenjörsutbildning med den föregående delen förlagd till annan ort. Enligt utskottets mening är denna uppläggning att föredra framför andra tänkbara modeller. Den inledande delen av utbildningen kan naturligen förläggas till högskolan i Luleå, och den avslutande tvååriga utbildningen i Skellefteå bör i administrativt hänseende också knytas till denna.

I sitt betänkande rörande den tekniska utbildningen i Skellefteå anser organisationskommittén för högre teknisk utbildning och forskning i övre Norrland att det inom ramen för nuvarande direktiv inte är möjligt att fullfölja utredningsuppdraget beträffande en avslutande civilingenjörsutbildning i Skellefteå. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t genom kompletterande anvisningar undanröjer nuvarande begränsningar i direktiven och möjliggör för utredningen att föreslå inrättandet av forskningsresurser i Skellefteå, vilket enligt kommitténs mening är en förutsättning för att kunna fullfölja uppdraget. Ett förslag om teknisk utbildning och forskning bör utarbetas i sådan tid att proposition kan läggas fram för 1975 års riksmöte.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen med anledning av motionerna 1974:68, 1974:118 yrkandena 1 och 2, 1974:1039 och 1974:1390 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om utbyggnad av högre teknisk utbildning och forskning i Skellefteå.

